

درباره «انیموریکونه»

از موسیقی تا سینما

محمد سیدعلی

هنوز هنر هفتم در سکوت به سر می‌برد که موسیقی با قدمتی چند هزار ساله و به عنوان یک عامل کلیدی، انتقال احساساتی مثل هیجان و ترس را در فیلم‌ها بر عهده گرفت.سوالاتی این چنین همیشه مطرح بوده که آیا «پلنگ صوتی» بدون هنر نمایشی «هنری مانچینی» در ساخت موسیقی متن آن تا همین اندازه ماندگار می‌شد؟ آیا بدون شاهکار «جرمی گلداسمیت» فیلم «پاپیون» به همین اندازه به قلب‌ها نفوذ می‌کرد؟ آیا فیلم «رسالت» که در ایران به نام «محمد رسول الله (ص)» معروف است بدون نیوغ «موریس ژار» می‌توانست تا این حد خود را به فرهنگ شرق نزدیک کند؟

«انیموریکونه» آهنگساز ایتالیایی نیز یکی از نامداران موسیقی است که با هنر خود به سینما اعتبار چشمگیری بخشیده وی در دهم نوامبر ۱۹۲۸ در شهر رم ایتالیا به‌دنیا آمد و در حالی که ۱۲ سال بیشتر نداشت تحصیلات خود را در رشته موسیقی و در کنسرواتوار «سانتا سسیلیا» رم آغاز کرد. در آنجا «نیو»ی جوان در حضور استادی چون «گوفردو پتراسی» به فراگیری ترومیت، آهنگسازی و رهبری گروه کر پرداخت. گرچه روی آوردن او به ترومیت بیشتر به اجبار پدرش بود، اما در نواختن این ساز به موفقیت‌های بزرگی دست یافت. تاثیر «نیو» از «پتراسی» تا حدی بود که وی بعدها تعدادی از قطعات خود را به استادش تقدیم کرد. زمانی که «انیموریکونه» تحصیلات خود را به پایان رساند، آتش جنگ دوم جهانی اروپا را فراگرفته بود. به همین دلیل می‌توان تاثیر سختی‌های جنگ و گرسنگی را در بسیاری از آثار این آهنگساز احساس کرد. پس از پایان دوران تحصیل با شروع زندگی مشترک «موریکونه» تصمیم می‌گیرد تا با نواختن در یک گروه جاز و تنظیم موسیقی برای رادیو و تلویزیون ایتالیا، هزینه‌های زندگی خود را تامین کند. بنابراین در سال ۱۹۵۸ این آهنگساز به استخدام رادیو در می‌آید اما در اولین روز کاری خود، این شغل را رها می‌کند زیرا در آن زمان بخش ترانه‌های ساخته شده به‌دست کارمندان این سازمان از رادیو ممنوع بود. در ادامه «موریکونه» تصمیم می‌گیرد با اتحادیه رادیوی آمریکا (آر سی آی) همکاری کند. وی در نتیجه این همکاری و با ساخت ترانه‌ای به نام «سه تلفونادو» به موفقیت قابل توجهی دست می‌یابد. تجربه‌هایی که «موریکونه» در «آر سی آی» کسب می‌کند او را به سمت آهنگسازی برای فیلم سوق می‌دهد. گرچه اولین کارهای او در آهنگسازی فیلم چندان چشمگیر نبودند اما آشنایی او با کارگردان مطرحی به نام «سرجیو لئون» باعث ایجاد یک گروه دو نفره کارگردانی – آهنگسازی فوق العاده می‌شود. از نمونه‌های دیگر چنین همکاری‌هایی می‌توان به «هیچکاک – هرمان» و «روتا» اشاره کرد. همکاری این گروه دوفنره در سال ۱۹۶۱ – منجر به ساخت فیلم «به خاطر یک مشت دلار» می‌شود که در واقع شروع فعالیت «موریکونه» در گونه فیلم‌های «وسترن اسپاگتی» است. «وسترن اسپاگتی» به فیلم‌های وسترنی گفته می‌شد که در دهه ۶۰ و توسط استودیوهای فیلمسازی ایتالیایی ساخته می‌شدند. در آن زمان به کارگیری آرکستر کامل برای ساخت موسیقی فیلم‌های وسترن امری کاملا متداول بود اما بودجه محدود فیلم «به خاطر یک مشت دلار» مانع از آن بود که «موریکونه» از چنین ارکستری استفاده کند. با این وجود ابتکار «موریکونه» به کارگیری صدای شلیک اسلحه، شلاق، آلات موسیقی سنتی سیسیلی و گیتار الکتریکی باعث یک ساختار شکنی در موسیقی فیلم‌های وسترن شد. موسیقی این آهنگساز بزرگ در کنار کلوآپ ها، خشونت و کم‌دی سپاه «لئون» سبکی جدیدی را در سینما رقم زد. در ادامه همکاری این دو فیلم‌هایی چون «زوری روزگاری در غرب»، «خوسب، بد زشت»، «زوری روزگاری در آمریکا» و «خاطر چند دلار بیشتر» هم به پرده‌های سینما راه یافتند. با وجود درخشش او در ساخت موسیقی فیلم‌های وسترن، بیشتر کارهای «موریکونه» در دهه ۶۰ خارج از این گونه فیلم‌ها بود اما در این سال‌ها این آهنگساز مطرح تمام تمرکز خود را معطوف به سینما کرده بود.یکی از ماندگارترین آثار «موریکونه» در سال ۱۹۸۸ ساخته شد. زمانی که وی به موسیقی فیلم «سینما پارادیزو»، ساخته «جوزپه تورناتوره» جان بخشید.موسیقی فیلم «روزهای بهشت» موجب‌می‌شود تا «موریکونه» در سال ۱۹۷۹ و برای نخستین بار نامزد دریافت جایزه اسکار بهترین موسیقی متن فیلم شود. این عنوان با فیلم‌های «اموریت» (۱۹۸۶)، «تسخیر ناپلیران» (۱۹۸۷)، «هاگزی» (۱۹۹۱) و «لانس» (۲۰۰۰) تکرار می‌شود اما با هیچ یک از این فیلم‌ها مرد طلایی کوچک در دستان «نیو موریکونه» قرار نگرفت تا اینکه در سال ۲۰۰۷ و برای قدرتی از فعالیت‌ها و تلاش این آهنگساز بزرگ در عرصه سینما جایزه افتخاری اسکار به وی تعلق گرفت.

نیمنگاه

نقش آفرینی «دی کاپریو»

در فیلم جدید «پارامونت»

ایسنا: «توناردوی کاپریو» بازیگر سرشناس هالیوودی، در فیلم جدید کمپانی فیلمسازی «پارامونت» نقش آفرینی می‌کند. این پروژه سینمایی که هنوز عنوانی برای آن در نظر گرفته نشده است با موضوع بازی‌های آنلاین اینترنتی ساخته می‌شود. بنابر اعلام هالیوود ریپورتر، تولید این فیلم پس از نگارش فیلمنامه توسط «اریان کولپمن» و «بوید لوین» آغاز می‌شود. این دو پیش‌تر سابقه نگارش فیلمنامه‌هایی چون «۱۳ یاراوشن» و «راندرز» را در کارنامه خود به ثبت رسانده‌اند. «کولپمن» و «لوین» با نگارش فیلمنامه «راندرز» (نوعی بازی «بیس بال») و نقش آفرینی «مت دیومن» و «دوارد نورتون» وارد عالم سینما شده‌اند.

چهارشنبه ۲۷ خرداد ۱۳۸۸

سینما

نگاهی به کارنامه اصغر فرهادی

جوان با تجربه سینمای ایران

عکس حسین حسینی در سالن آژند تهران

حقیقت نزد شما نیست» خطاب به مسؤولان جشنواره نوشت و از آن به بعد به عنوان کارگردانی جنجالی شناخته شد. جنجالی بودی که برخی از اهالی سینما آن را ناشی از سن کم حرفه‌ای و عدم بختگی او تا آن سال در فضای سینمای ایران تعبیر کردند که امروز و در حاشیه عدم حضور فیلم «درباره الی…» (که با رفتار توأم با بختگی این‌ کارگردان به سرانجامی معقول رسید)، تحلیلی درست به‌حساب می‌آید. فرهادی البته در جشنواره بیست و ششم فیلم فجر، با طرح فیلمنامه «شب» ساخته رسول صدرعاملی و فیلمنامه «کنعان» حاضر بود. با تمام حواشی پیرامون فیلم اما سرانجام «دایره زنگی» اکران شد و با تعدیل مختصری که بر آن وارد شد، به عنوان یکی از پر فروش‌ها روی پرده رفت. فیلمنامه این فیلم نشان از فرهادی واقعی داشت؛ کسی که زندگی عادی مردم را خوب می‌شناسد و مخاطب حین تماشای فیلم در هر لحظه می‌تواند جای هر کدام از شخصیت‌ها باشد، «محمد

با دختری به نام شیرین آشنا می‌شود. آنها تنها تا شب فرصت دارند پول مورد نیاز شیرین را تهیه کنند. آنها راهی خانم‌ای در بالای شهر می‌شوند تا شاید بتوانند با کاری که انجام می‌دهند، هر چه سریع‌تر این مبلغ را تأمین کنند اما محمد از چهره واقعی شیرین بی‌خبر است.»

فرهادی در همین سال نگارش «کنعان» را به همراه مانی حقیقی هم انجام داد و در حالی که تا آخرین لحظه انتظار می‌رفت خودش پشت‌دوربین کارگردانی آن‌بايستد، حقیقی این کار را کرد و یکی از بهترین‌انگیزترین فیلم‌های جشنواره بیست و ششم را ساخت. گرچه این فیلم کمی از واقعیت وجودی فرهادی فاصله داشت، اما بازهم به عنوان یکی از سناریوهای برتر سینمای ایران از آن یاد می‌شود که داستان و حواشی زندگی یک زوج را به تصویر می‌کشد. فارغ از بازی‌های جشنواره‌ای، او در همین سال طرحی با محوریت زندگی موفقیت‌های جشنواره‌های چون دریافت سیمرخ بلورین بهترین کارگردانی جشنواره فجر، کسب تندیس زرین بهترین کارگردانی از دهمین جشن خانه سینما و نامزدی سیمرخ بلورین بهترین فیلمنامه را در پی داشت و در عین حال چه به‌لحاظ ظریف ریز متنی فیلمنامه و چه در حوزه قابلیت‌های کارگردانی و تنظیم میزانسن‌های پیچیده در مکانی محدود و نیز بازی‌های درخشان حمید فرخ‌زاد و هدیه تهرانی، از جمله آثار شاخص و به یاد ماندنی سینمای ایران است.سال ۸۵ اما سال پرکاری برای فرهادی بود. در این سال او بیشتر به فیلمنامه‌نویسی روی آورد و در حالی که صحبت‌ها برای نگارش جدیدترین فیلم مسعود کیمیایی (محاکمه در خیابان) آغاز شده بود، پریسا بخت‌آور اولین فیلم سینمایی‌اش را با فیلمنامه‌ای از فرهادی «دایره زنگی» که یکی از پر فروش‌ترین‌های سینمای ایران بود. گرچه رگه‌هایی از کارگردانی فرهادی را در خود داشت، اما سازندگان آن بارها تاکید کرده‌اند که نقش او در این فیلم، فقط به‌عنوان فیلم‌نامه‌نویس بوده است. بعد از اینکه «دایره زنگی» از حضور در بخش مسابقه فجر بیست و ششم فیلم فجر بازماند، اصغر فرهادی نامه سرگشاده‌ای تحت عنوان «همه

خیراندیش) در جشنواره فیلم فجر به دست آورد، همگان

فیلمنامه آن را نقطه قوت و برگ برنده فیلم دانستند.

شاید پس از این همکار بود که فرهادی دیگر اعتماد به نفس یک کارگردان تازه نفس را در خود یافت و اولین فیلم سینمایی‌اش را جلوی دوربین برد. او «قص در غبار» را سال ۸۱ در حالی جلوی دوربین برد که علیرضا بذرافشان و محمدرضا فاضلی او را در نگارش فیلمنامه همراهی کرده بودند. این فیلم به عنوان نخستین حضور رسمی فرهادی در مقام کارگردان سینما در جشنواره بیست و یکم فیلم فجر به نمایش درآمد و با موفقیت‌های فراوانی همراه شد و توفیقاتی چون نامزدی سیمرخ بلورین بهترین کارگردانی از جشنواره فجر، نامزدی تندیس زرین بهترین کارگردانی از هفتمین جشن خانه سینما و کسب تندیس زرین بهترین فیلمنامه از هفتمین جشن خانه سینما را به همراه استقیال جامعه منتقدان برایش به ارمغان آورد. او این فیلمنامه را با محوریت زندگی «هظر» جوان ۲۲ ساله‌ای نوشت که روزی در مینی‌بوس با «ریحانه» آشنا می‌شود و ازدواج می‌کند، اما حرف‌های ناپسندی که درباره مادر ریحانه وجود دارد، او را مجبور می‌کند ریحانه را طلاق دهد.

فاصله سال‌های ۸۱ و ۸۲ شاید کمترین فاصله فیلمسازی فرهادی بود که او درست بعد از یک سال، دومین فیلمش را آماده نمایش کرد. «شهر زیبا» حالتی بازی ستاره تازه کشف شده صدرعاملی موفقیت دیگری را برای او در پی‌داشت؛ اگرچه در حد و اندازه یک دوچرخه(نخستین جایزه سینمایی فرهادی از یک جشنواره استانی برای اولین فیلم کوتاهش)!

فرهادی کم و بیش دستی بر آتش داشت و فیلمنامه سریال‌های مختلفی را به رشته تحریر درآورد. «روزگار جوانی» اوج این هنرنمایی در نگارش بود که در سال‌های رکود مجموعه‌های تلویزیونی توانست نظر حداکتری مخاطبان پایتخت‌نشین(و بعدها شبکه‌های استانی) را به سوی تلویزیون معطوف کند. اما اوج موفقیت او زمانی بود که تصمیم گرفت نوشته‌هایش را خود جلوی دوربین ببرد، برای همین اوخر دهه ۷۰ فیلمنامه‌ای را که با همکاری علیرضا بذرافشان نوشته بود، تحت عنوان «داستان یک شهر» در قالب یک مجموعه تلویزیونی روی آنتن شبکه تهران برده؛ این آغاز رسمی جلوس فرهادی بر صندلی کارگردانی بود. این سریال را به عین حال که حضومتش امید چندانی برای جذب مخاطب به‌وجود نمی‌آورد، اما با اقبال مردم روبه‌رو شد. «داستان یک شهر» درباره گروه سازنده برنامه «در شهر» بود که هر یک از عواملش چه در زندگی فردی و چه در رویارویی با آدم‌های شاسر و مضطرب زندگی‌شان، دچار قیض و بسط‌هایی احساسی و ادراکی در دل و ذهن خود و بینندگان سیما می‌شدند. این مجموعه از همان روز رگه‌هایی از دغدغه‌های اجتماعی فرهادی را در مقیاسی تلویزیونی رونمایی کرد. فرهادی پس از مدتی دوری از هنر، اولین سال دهه ۸۰ بار دیگر به سینما بازگشت. او در این سال مسریال «یادداشت‌های کودکی» را در حالی تهیه کرد که همسرش پریسا

را برای او در پی‌داشت؛ اگرچه در حد و اندازه یک دوچرخه(نخستین جایزه سینمایی فرهادی از یک جشنواره استانی برای اولین فیلم کوتاهش)!

فرهادی کم و بیش دستی بر آتش داشت و فیلمنامه سریال‌های مختلفی را به رشته تحریر درآورد. «روزگار جوانی» اوج این هنرنمایی در نگارش بود که در سال‌های رکود مجموعه‌های تلویزیونی توانست نظر حداکتری مخاطبان پایتخت‌نشین(و بعدها شبکه‌های استانی) را به سوی تلویزیون معطوف کند. اما اوج موفقیت او زمانی بود که تصمیم گرفت نوشته‌هایش را خود جلوی دوربین ببرد، برای همین اوخر دهه ۷۰ فیلمنامه‌ای را که با همکاری علیرضا بذرافشان نوشته بود، تحت عنوان «داستان یک شهر» در قالب یک مجموعه تلویزیونی روی آنتن شبکه تهران برده؛ این آغاز رسمی جلوس فرهادی بر صندلی کارگردانی بود. این سریال را به عین حال که حضومتش امید چندانی برای جذب مخاطب به‌وجود نمی‌آورد، اما با اقبال مردم روبه‌رو شد. «داستان یک شهر» درباره گروه سازنده برنامه «در شهر» بود که هر یک از عواملش چه در زندگی فردی و چه در رویارویی با آدم‌های شاسر و مضطرب زندگی‌شان، دچار قیض و بسط‌هایی احساسی و ادراکی در دل و ذهن خود و بینندگان سیما می‌شدند. این مجموعه از همان روز رگه‌هایی از دغدغه‌های اجتماعی فرهادی را در مقیاسی تلویزیونی رونمایی کرد. فرهادی پس از مدتی دوری از هنر، اولین سال دهه ۸۰ بار دیگر به سینما بازگشت. او در این سال مسریال «یادداشت‌های کودکی» را در حالی تهیه کرد که همسرش پریسا

بخت‌آور پشت دوربین کارگردانی آن ایستاد. او در همین سال چند قسمت از سریال «غول چراغ جادو» را هم کارگردانی کرد تا اینکه در سال ۸۰ هم برای او تمام شد. تا اینجا اما حتی در خوشبینانه‌ترین حالت هم نمی‌شد تصور کرد که فرهادی می‌تواند روزی در میان کارگردانان مطرح ایران در سطح جهانی، جایی برای خود باز کند، تا اینکه در سال ۸۱ و در حالی که تهیه‌کنندگی سریال «بشت‌کنگوری‌ها» را برعهده داشت، «براهیم حاتمی‌کیا» با یادآوری فیلمنامه‌های موفق او در تلویزیون از فرهادی که آن موقع هنوز چندان مطرح نبود، برای نگارش «رتفاع بیست» دعوت به عمل آورد. فارغ از موفقیتی که این فیلم برای کارگردانش در ششمین جشن خانه سینما و نیز برای بازیگرش(گوهر

اصغر فرهادی در جشنواره فیلم فجر

انتخابات ریاست جمهوری ایران

در قاب دوربین جیمز لانگلی

مهر: جیمز لانگلی که سال ۲۰۰۷ با مستند «عراق تکه‌تکه‌شده» نامزد جایزه اسکار شده بود، این روزها برای ساخت مستندی درباره انتخابات ریاست‌جمهوری ایران در تهران به‌سر می‌برد. مستندساز ۳۷ ساله آمریکایی که هر سه مستند قبلی خود را در منطقه خاورمیانه و کشورهای فلسطین و عراق ساخته، از مدتی پیش برای تولید مستندی درباره‌دهمین انتخابات ریاست‌جمهوری ایران وارد تهران شد و کار تصویربرداری از مراحل مختلف انتخابات را آغاز کرد.لانگلی که پیش از این برای عکسبرداری از نقاط مختلف ایران به شهرهای تهران، تبریز، قم و قزوین نیز سفر کرده، روز یکشنبه حین مصاحبه با یک زوج جوان درباره انتخابات برای مدتی کوتاه بازداشت و پس از مشخص شدن قانونی بودن فعالیت او برای مقام‌های کشورمان، آزاد شد. مستندساز اهل سیاتل سال ۲۰۰۸ هم با مستند کوتاه «مادر ساری» درباره وقایع عراق پس از جنگ نامزد اسکار شد. او با مستند «عراق تکه‌تکه‌شده» از جشنواره‌های فیلم شبکاگو، عفو بین‌الملل، ساندنس، ماهپایم – هایدلبرگ و… جوایز بهترین فیلم و کارگردانی را برده و تهیه‌کننده، فیلمبردار، تدوینگر و آهنگساز هر سه مستند خودش بوده است.

انتشار سروده‌های جدید ترکی

مهر: محمدرضا ترکی این روزها در حال جمع‌آوری و ساماندهی شعرهایی است که سال گذشته سروده است تا آنها را در قالب مجموعه شعری به چاپ برساند. این شاعر و مدرس دانشگاه درباره جدیدترین کارهایش گفت: تا آن‌که سه ساله کاری که سال گذشته داشتم در حال حاضر درصدد جمع‌آوری شعرهایم برای یک کتاب جدید هستم.

مجموعه شعرهای کلاسیک

قیصر امین‌پور در یک کتاب

ایسنا: مجموعه شعرهای کلاسیک قیصر امین‌پور در یک کتاب منتشر شد. این کتاب شامل غزل، مثنوی، رباعی و دوبیتی‌های این شاعر قنبد است. شعرهایی از مجموعه‌های «در کوچه آفتاب»، «متنفس صبح»، «آینه‌های ناگهان»، «گل‌ها همه افتابگیرند» و «دستور زبان عشق» در این کتاب ارائه شده‌اند.

آخرین فیلم «هبت لجر» در مونیخ

مهر: بیست و هفتمین جشنواره بین‌المللی فیلم مونیخ با نمایش فیلم سینمایی «تخیلات دکتر پارناپاموس» به کارگردانی تری گیلیام با بازی هبت لجر آغاز می‌شود. هالیوود ریپورتر، اعلام کرد، آخرین نقش آفرینی لجر روی پرده سینما که با مرگ ناگهانی او ناتمام مانده بود، اولین خردادماه در بخش خارج از مسابقه جشنواره کن به نمایش درآمد و قرار است چهارم تیرماه آغازگر جشنواره فیلم مونیخ باشد.

مراسم چهلیم «پیمان ابدی» بر گزار شد

ایسنا: با حضور جمعی از هنرمندان سینما و تلویزیون مراسم چهلمین روز درگذشت مرحوم پیمان ابدی – بدکلر- عصر ۲۵ خرداد ماه در تالار تپهون خانه هنرمندان برگزار شد. در این مراسم که از ساعت ۱۵ تا ۱۸ آغاز شد، جمعی از هنرمندان مانند حبیب‌الله کاسب‌ساز، ملکه رحبجر، مهدی پاکدل، مها خاکباز، علیرضا فتحی و… در کنار شاگردان و همکاران ابدی حضور داشتند. قره خانی از مراسم پیمان ابدی در این مراسم گفت: با اینکه ۴۰ روز از نبود پیمان می‌گذرد هنوز نمی‌توان باور کرد، چرا که باور کردن این ضایعه هنوز سخت است. فقط امیدوارم که بتولیم راهش را به درستی ادامه دهیم.

انتشار «فرهنگ نظریه و نقد ادبی»

ایسنا: کتاب «فرهنگ نظریه و نقد ادبی» منتشر شد. کتاب «فرهنگ نظریه و نقد ادبی» واژگان ادبیات و حوزه‌های وابسته انگلیسی – فارسی با همکاری سید سبزیان و میرجلال‌الدین کرزایی به تازگی منتشر شده است. این کتاب در ۵۴۶ صفحه و شش‌رگان ۱۱۰۰ نسخه از سوی انتشارات مورادی منتشر شده است.

«نیش و زنبور»

در آخرین روزهای فیلمبرداری است

فارس‌فیلم سینمایی«نیش و زنبور»که کارگردانی حمیدرضا صلاح‌محمد آخرین روزهای فیلمبرداری را در خیابان‌های تهران می‌گذرانند. علی سرتیپی، تهیه‌کننده این فیلم گفت: در حال حاضر گروه فیلمبرداری در خیابان‌های اطراف میدان صنعت و خیابان زرافشان مشغول فیلمبرداری هستند و این فیلم آخرین روزهای فیلمبرداری را پشت سر می‌گذارد. این فیلم سینمایی براساس فیلمنامه‌ای از سهروش محبت داستان دو دوست کلابردار به نام‌های رضا و اسد است که در یک کبزی حرفه‌ای مقابل هم قرار می‌گیرند و ناگهان کسی از گرد راه می‌رسد و…

«پورتمن»

به فیلم جدید «آرونوفسکی» پیوست
ایسنا: «تالی پورتمن» بازیگر سرشناس هالیوود در فیلم جدید «آرن آرونوفسکی» حضور خواهد یافت. کمپانی «یونیورسال» اعلام کرد، فیلم «قوی سیاه» که ایده ساخت آن در سال ۲۰۰۷ مطرح شد به کارگردانی «لارن آرونوفسکی» مقابل دوربین خواهد رفت. «تالی پورتمن» قرار است نقش اول این فیلم را بازی کند.